

Toisen asteen koulutuksen palveluverkkoselvitys

Kaupunginvaltuuston toimeksianto 16.11.2020 talousarvion käsittelyn yhteydessä

Ari Ranki
Hanna Kukkonen
Eeva Ahtee
Hannu Haarala
Eila Tanninen
Eija Kivineva
Merja Ryytty

9.3.2021

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO	3
1.1	Nykytilanne lukiokoulutuksessa	4
1.2	Nykytilanne Ammattiopisto Variassa	5
2	TAVOITETILA VUONNA 2026.....	6
2.1	Oppimiskampus.....	6
3	UUDEN LUKION MAHDOLLISET SJOITUSPAIKAT	8
3.1	Lukiopaikkojen määrän tarve väestöennusteeseen perustuen	8
3.2	Peruskoulun päättäneiden hakutoiveet ja sijoittuminen koulutukseen vuonna 2020	10
3.3	Nykyisten päivälukioiden saavutettavuus ja erityistehtävät.....	11
3.4	Katsaus nykyisten lukioden tonttien lisärakentamismahdollisuuksiin	13
3.5	Lukion uudisrakennuksen vaihtoehtoiset sijoituspaikat	14
3.5.1	Aviapoliiksen alue	15
3.5.2	Kivistön alue	15
3.5.3	Hakunilan alue	16
4	AMMATTIOPISTO VARIAN PALVELUVERKKOSUUNNITELMA	16
4.1	Uudisrakennus Varia Vehkala.....	19
4.2	Oppimiskampus, Hiekkaharjun toimipiste	20
4.3	Oppimiskampus-uudisrakennus.....	22
5	ALUSTAVA BUDJETTI	23
6	ALUSTAVA TAVOITEAIKATAULU	24
6.1	Uudisrakennus Varia Vehkala	25
6.2	Hiekkaharjun toimipiste.....	25
6.3	Uudisrakennus oppimiskampus	25
6.4	Uudisrakennus lukio.....	26
7	TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEEN SUUNNITELLUN PALVELUVERKON KOULUTUSPOLIITTISET VAIKUTUKSET.....	26
8	TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEEN SUUNNITELLUN PALVELUVERKON KAUPUNKIRAKENTEELLISET VAIKUTUKSET.....	28
8.1	Oppimiskampus Tikkurilaan	28
8.2	Lukion uudisrakennus Kivistöön.....	29
8.3	Lukion uudisrakennus Aviapoliikseen	30
9	YHTEENVETO.....	31

1 JOHDANTO

Kaupunginvaltuusto käsitteli vuoden 2021 talousarviota ja taloussuunnitelmaa vuosille 2021—2024 kokouksessaan 16.11.2020 (§ 17). Käsittelyn yhteydessä sitovaksi tavoitteeksi 5.1. kohtaan lisättiin alkuperäisen tekstiin ”Tehdään oppimiskampuksen esiselvitys ja kartoitetaan yhteistyökumppanit” seuraava lisäys: ”Ennen oppimiskampus Hankkeen esiselvityksen käynnistämistä laaditaan kokonaisselvitys toisen asteen koulutuksen investointihankkeiden nykyisistä toteuttamissuunnitelmista, oppilaitosten sekä yksiköiden suunnitelluista sijainneista, aikataulusta ja rahoituksesta. Samassa yhteydessä arvioidaan yksiköiden sijainnin koulutuspoliittiset sekä kaupunkirakenteelliset vaikutukset. Selvitys tuodaan kaupunginhallituksen ja lautakuntien käsittelyyn.”

Vantaan kaupungin toiseen asteen oppilaitosten opiskelijamäärät tulevat kasvamaan 2020-luvulla Vantaan Ammattiopisto Varian osalta noin 700 opiskelijalla ja lukioden osalta noin 1000 opiskelijalla. Työelämän murroksesta johtuva täydennys- ja uudelleen kouluttaminen lisää Varian opiskelijamääriä erityisesti tutkinnonosakoulutuksissa ja muissa kokonaisissa tutkintoja pienemmissä koulutuksissa. Ammattiopisto Variassa räätälöidään koulutuspalveluja yritysten tarpeisiin ja nähtävillä on, että työelämän murros lisää näiden palveluiden kysyntää.

Vantaalla on vuoden 2020 aikana toiminut oppimiskampus-työryhmä, jonka toiminnassa on käyty laaja-alaista keskustelua toisen asteen ja ammatillisen koulutuksen uusista kehityssuunnista. Oppimiskampus-työryhmä esittää Jokiniemeen rakennettavaksi elinvoimaista ammatillisten opintojen superkampusta, joka tarjoaa erinomaisia oppimismahdollisuuksia sekä vetovoimaisia tilaisuuksia kumppanuuteen, yhteistyöhön sekä ideoiden ja kokemusten jakamiseen. Oppimiskampuskeeseen on tarkoitus sijoittaa ammattiopisto Varian koulutusta sekä lisätä Tikkurilan lukion aloituspaikkoja.

Uusi oppimiskampus tarjoaa kansainvälisiä oppimisalustoja, jotka yhdistävät eri osapuolet kehittämään opetus- ja oppimissisältöjä. Oppimiskampuskeeseen suunnitellaan päiväkodista toiselle asteelle ulottuvaa IB-oppimispolkua, joka valmistaa tulevaisuuden osaajia kansainväliseen

työympäristöön. Tällaisia IB-kampuksia on maailmalla 38 ja Euroopan Unionin alueella ainoastaan kolme.

1.1 Nykytilanne lukiokoulutuksessa

Vantaalla toimii viisi suomenkielistä päivälukiota ja yksi ruotsinkielinen lukio. Suomenkieliset päivälukiot lukiot ovat kooltaan 400 - 1250 opiskelijan oppilaitoksia keskimäärin ollessa 735 opiskelijaa (vuosikatsaus 2020/tunnusluvut). Tikkurilan lukion alaisuudessa toimii Vantaan aikuislukio, joka antaa opetusta idän toimipisteessä Tikkurilan lukion yhteydessä ja lännen toimipisteessä Martinlaakson lukion yhteydessä. Aikuislukion lännen toimipiste antaa kaksoistutkinto-opetusta Mercuria Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksen opiskelijoille.

Martinlaakson lukio sijaitsee Mercuria Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksen kanssa samassa kiinteistössä. Sotungin lukio toimii samassa kiinteistössä Sotungin peruskoulun kanssa ja Lumon lukio Lumon monitoimitalossa. Tikkurilan lukio ja Vaskivuoren lukio toimivat erillisissä kiinteistöissä.

Nykyinen lukioverkko on muodostunut 1990-luvulla ja 2000-luvun alkupuolella, kun lukioita yhdistettiin siten, että alun perin yhdeksästä lukiosta tehtiin lukioita yhdistämällä viisi lukiota. Esimerkiksi nykyinen Tikkurilan lukio aloitti toimintansa vuonna 2002 Simonkylän lukion ja Tikkurilan lukion yhdistyessä. Lukioverkon kehittämisen lähtökohtana on ollut lukiodien sijoittuminen hyvien liikenneyhteyksien varrelle sekä riittävän suuret oppilaitokset. Oppilaitosten suuri koko aiheutti yhdistymisten jälkeisinä vuosina keskustelua muun muassa opiskelijoiden henkilökohtaiseen ohjaukseen ja tuen määrään riittyen. Kuluneet vuodet ovat kuitenkin osoittaneet, että suurlukioihin kohdistuneet pelot ovat olleet turhia. Suomenkielisistä lukioista neljä sijaitsee juna-asemien läheisyydessä kolmen lukion sijaitessa kehäradan varrella. Ainoastaan Sotungin lukioon on rajalliset kulkuyhteydet julkisilla liikennevälineillä.

Vantaan lukiot ovat kooltaan valtakunnallista keskiarvoa reilusti suurempia. Tilastokeskuksen koulutustilastojen mukaan tutkintotavoitteisessa lukiokoulutuksessa opiskeli vuonna 2019 yhteensä

105 200 opiskelijaa ja lukiokoulutusta annettiin 383 oppilaitoksessa. Keskimääräinen lukion opiskelijamäärä lukioissa on 275 opiskelijaa. Vantaalla suomenkielisten päivälukioiden keskimääräinen opiskelijamäärä on 735 opiskelijaa (vuosikatsaus 2020/tunnusluvut).

Vantaan lukioiden osalta on vuonna 2020 valmistunut Vantaan lukioverkkoselvitys (3.12.2020), jossa todetaan, että 2020 syksyn virallisen ennusteen mukaan Vantaan toisen asteen opetuksen ikäisten nuorten määrä on kasvava. Vantaalla on tällä hetkellä tarjolla merkittävästi vähemmän lukioiden aloituspaikkoja kuin pääkaupunkiseudulla keskimäärin. Vantaalla lukiopaikkoja on tällä hetkellä tarjolla noin 52 prosentille peruskoulun päättävästä ikäluokasta, kun esimerkiksi Helsingissä ja Espoossa aloituspaikkoja on tarjolla noin 60 prosentille peruskoulun päättävästä ikäluokasta. Vantaan lukiopaikkojen lisääminen on tärkeää, jotta nykyistä useampi peruskoulun päättävä vantaalainen nuori voi jatkaa toisen asteen opintoja vantaalaisessa lukiossa. Lukioverkkoselvityksen mukaan nykyisten lukioiden kapasiteetti ei riitä vastaamaan kasvavaan lukiopaikkojen määrään, vaan tarvitaan kasvuun vastaava uudisrakennus. Nykyisten lukioiden tonteilla ei ole laajentumismahdollisuuksia.

1.2 Nykytilanne Ammattiopisto Variassa

Vantaan ammattiopisto Varia on Vantaan kaupungin omistama monialainen, ammatillista peruskoulutusta ja oppisopimuskoulutusta järjestävä oppilaitos. Variassa opiskelee yhteensä noin 4000 eri alojen opiskelijaa ja henkilöstöä on yli 300 henkeä.

Varia toimii nykyisellään neljässä eri toimipisteessä Vantaalla: Hiekkaharjussa, Koivukylässä, Aviapoliksessa ja Myyrmäessä. Näiden lisäksi on toimipisteiden ulkopuolella sijaitseva käsittely- ja ajoharjoittelurata Tuupakassa sekä työelämäpalvelu- ja oppisopimustoimisto Leijassa. Nykyinen toimipisterakenne on käyttökustannuksiltaan kallis, eikä se vastaa ammatillisen koulutuksen vaatimuksiin. Lisäksi Myyrmäen toimipiste on käyttöikänsä päässä. Ammatillisessa koulutuksessa meneillään oleva reformi edellyttää Vantaan Ammattiopisto Varian toiminnan tehostamista ja toimintatapamuutoksia, jotka vaikuttavat tilojen käyttöön.

2 TAVOITETILA VUONNA 2026

Vantaan ammattiopisto Varian opiskelijamäärän ennustetaan kasvavan noin 700 opiskelijalla ja Vantaan lukioiden opiskelijoiden määrän noin 1000 opiskelijalla vuoteen 2028 mennessä.

Toisen asteen opiskelijamäärien kasvuun vastataan kolmella uudisrakennuksella (uusi lukio, Varia Vehkala ja oppimiskampuksen uudisrakennus) sekä nykyisen Varia Hiekkaharjun korjaus-, muutos- ja lisärakentamisella. Uuden lukion sijoituspaikkaa selvitetään ohessa.

2.1 Oppimiskampus

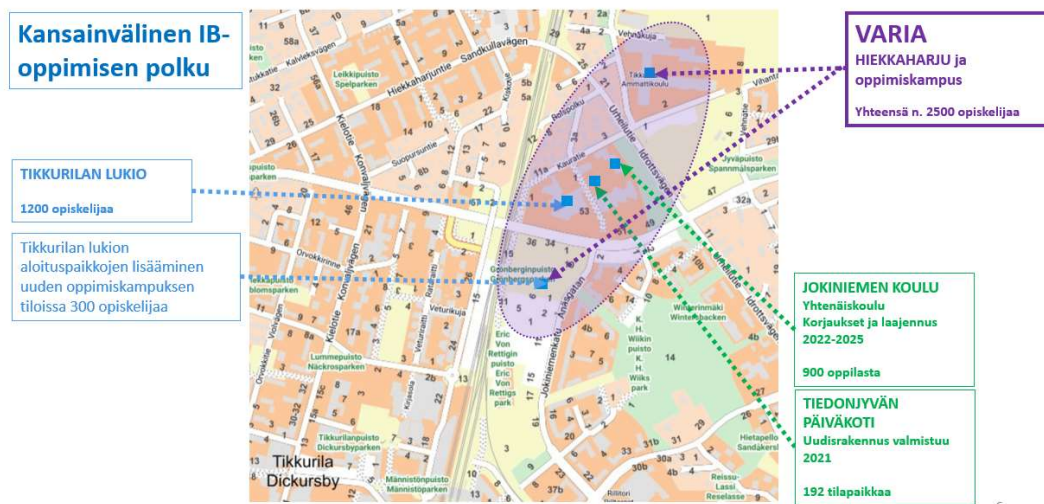
Tuleva oppimiskampus-uudisrakennus tulee sijaitsemaan Tikkurilan aseman läheisyydessä Jokiniemen kaupunginosassa. Alueelle on tarpeen tehdä kaavamuutos.

Oppimiskampuksesta rakennetaan elinvoimainen kampus, joka tarjoaa mahdollisuuksia kumppanuuteen, yhteistyöhön ja ideoiden ja kokemusten jakamiseen.

Oppimiskampuksen tulee olla arkkitehtuuriltaan ja kaupunkikuvaltaan korkealaatuinen kokonaisuus. Sinne sijoitettavat toisen asteen koulutuksen tilat saavat synergiaetua kampuksen muiden toimijoiden kanssa yhteisistä tiloista.

Vantaan toisen asteen koulutuksen osalta oppimiskampuksen uudisrakennukseen sijoittuvat Tikkurilan lukion 300 uutta lisäpaikkaa sekä Varian 1300 opiskelijapaikkaa.

Oppimiskampuksen tilatarvearvio Varian toimintojen osalta on ~ 13 000 m² ja lukion osalta 3000 m² ja alustava rakennuskustannusennuste on ~ 50 000 000 €. Sekä lukion että Varian tilantarve riippuu muiden oppimiskampuksen toimijoiden tilojen yhteiskäyttömahdollisuuksista ja siitä, toteutetaanko esimerkiksi auditorio- ja liikuntatilat osana oppimiskampuksen uudishanketta. Kustannukset eivät sisällä mahdollista maanalaista, kellariin sijoitettavaa pysäköintiratkaisua tai pysäköintilaitosta. Huoneistoala ja rakennuskustannukset tarkentuvat tarveselvityksen ja hankeratkaisun yhteydessä.



Kuva 1. Havainnekuva oppimiskampuksen sijainnista.

Tulevien uudisrakennusten tilat suunnitellaan:

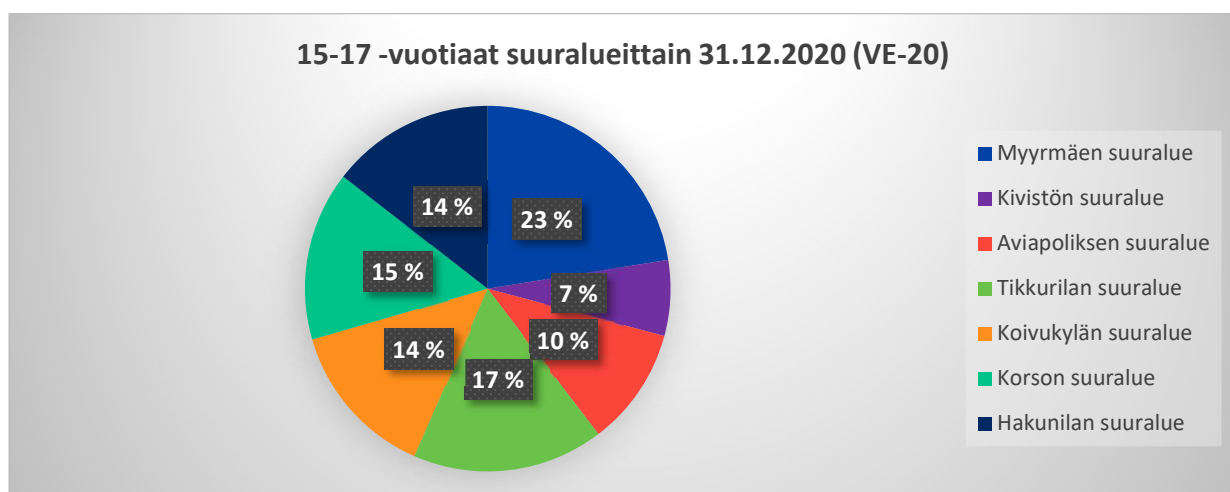
- Nykyisen oppimiskäsityksen mukaisesti joustaviksi, muunneltaviksi ja monikäyttöisiksi.
- Oppilaitosten tilat mahdollistavat muuttuvien tutkinnonperusteiden sekä uuden opetussuunnitelman mukaisen työskentelyn, oppimista edistävien pedagogisten ratkaisujen sekä digitaalisten mahdollisuuksien joustavan hyödyntämisen oppimisympäristöjä joustavasti laajentaen.
- Opiskeluympäristöjen tulee olla vuorovaikutusta, yhteisöllisyyttä sekä itsenäistä työskentelyä tukevia. Oppiminen ja opetus tapahtuu tarvelähtöisesti muuttuvilla menetelmillä ja välineillä.
- Hyödynnetään monin tavoin yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, muiden oppilaitosten, kirjastojen, luonto- ja liikuntakeskusten, taide- ja kulttuurilaitosten, työelämän ja yritysten sekä muiden tahojen tarjoamia opiskeluympäristöjä.
- Opiskeluympäristöjen tulee tukea koulutuksenjärjestäjien ja alueen yritysten kanssa tehtävää yhteistyötä.

3 UUDEN LUKION MAHDOLLISET SJOITUSPAIKAT

Seuraavissa kappaleissa kuvataan lukiopaikkojen määrän tarve sekä uuden lukion vaihtoehtoiset sijoituspaikat.

3.1 Lukiopaikkojen määrän tarve väestöennusteeseen perustuen

Väestöennusteen mukaan vuonna 2030 mennessä Vantaalla on 1236 lukioikäistä opiskelijaa enemmän kuin vuonna 2020. Alueellisesti suurin kasvu kohdistuu Myyrmäen suuralueeseen ja seuraavaksi suurin Tikkurilan suuralueeseen. Vuonna 2020 itäisellä Vantaalla (Tikkurila, Hakunila, Koivukylä, Korso) oli noin 4550 15—17-vuotiasta nuorta, ja vuoteen 2030 mennessä määrä kasvaa väestöennusteen mukaan 714 nuorella. Tämä on 58 prosenttia koko Vantaan 15—17-vuotiaiden määrän kasvusta vuoteen 2030 mennessä. Vastaavasti läntisellä Vantaalla (Myyrmäki, Kivistö) oli vuonna 2020 noin 2200 15—17-vuotiasta nuorta, ja vuoteen 2030 mennessä määrä kasvaa 472 nuorella. Tämä on 38 prosenttia koko Vantaan 15—17-vuotiaiden määrän kasvusta vuoteen 2030 mennessä. Keski-Vantaalla (Aviapolis) oli vuonna 2020 noin 790 15—17-vuotiasta nuorta, ja vuoteen 2030 mennessä nuorten määrä kasvaa 72 nuorella, joka on 6 prosenttia koko Vantaan 15—17-vuotiaiden määrän kasvusta vuoteen 2030 mennessä.



Kuva 2. 15—17-vuotiaiden määrä 31.12.2020 suuralueittain (väestöennuste 2020).

Taulukko 1. 15—17-vuotiaiden määrä vuosina 2020, 2025 ja 2029 suuralueittain
(Väestöennuste 2020).

Vantaan väestöennuste 31.12.2020—2029. 15—17-vuotiaat suuralueittain				
	2020	2025	2029	Muutos 2020—2030
Koko Vantaa	7735	8893	8971	1236 nuorta enemmän
Myyrmäen suuralue	1695	2014	1973	278
Kivistön suuralue	504	656	698	194
Aviapoliksen suuralue	788	867	860	72
Tikkurilan suuralue	1276	1478	1506	230
Koivukylän suuralue	1050	1198	1254	204
Korson suuralue	1130	1262	1212	82
Hakunilan suuralue	1092	1263	1290	198

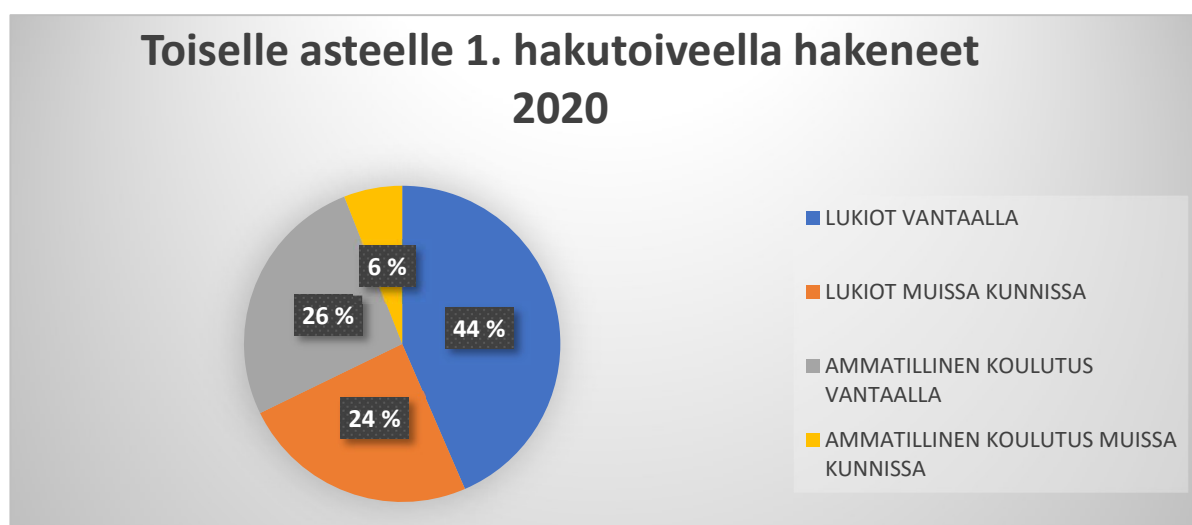
Tällä hetkellä lukiopaikkoja on Vantaalla tarjolla noin 52 prosentille peruskoulun päättävästä ikäluokasta. Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla on asetettu tavoitteeksi mahdollistaa pääsy Vantaan lukioihin 60 prosentille peruskoulun päättävistä oppilaista. Taulukossa 2 on esitetty lisäpaikkatarve 60 prosentin tavoitetasolle sekä nykyisen lukiopaikkamäärän ylläpitämiselle/peruskoulun päättävä ikäluokka. Taulukosta huomataan, että pelkästään nykyisen aloituspaikkamäärän ylläpitäminen/peruskoulun päättävä ikäluokka edellyttää uudisrakentamista. Tavoitteen saavuttamiseksi Vantaan lukioverkkoa tulee laajentaa, vaikka lähivuosina muutamia kymmeniä aloituspaikkoja on mahdollista lisätä erityisesti Vaskivuoren lukion sekä Martinlaakson lukion tiloihin. Vaskivuoren lukioon tehdään laajennus, joka mahdollistaa aloituspaikkojen maltillisen lisäämisen. Martinlaakson lukion aloituspaikkojen lisääminen vaatii neuvotteluja Mercuria Kauppiaitten kauppaoppilaitoksen kanssa.

Taulukko 2. Lukioverkon lisäpaikkojen tarve suhteessa 60 prosentin tavoitteeseen. Kolmevuotista lukiosykliä kuvaava lisäpaikkatarve perustuu 15—17-vuotiaiden väestöennusteeseen (2020) sekä olettamukseen peruskoulun päättävien osuuden säilymisestä samansuuruisena kuin aiempina vuosina (n. 89—90 prosenttia ikäluokasta). Todellisuudessa lisäpaikkojen tarve on taulukon lukemia noin 40—50 paikkaa pienempi edellä mainittujen mahdollisten järjestelyiden myötä.

Lukiopaikkojen lisätarve verrattuna nykyhetkeen									
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Tarvitaan lisää paikkoja, jotta säilytetään 52,1 %	109		361			545			564
Tarvitaan lisää paikkoja, jotta saavutetaan 60 %	304		951			1163			1185

3.2 Peruskoulun päättäneiden hakutoiveet ja sijoittuminen koulutukseen vuonna 2020

Vuonna 2020 yhteishaussa peruskoulun päättävistä lukiokoulutukseen hakeutui 68 prosenttia. Ammatilliseen koulutukseen hakeutui vastaavasti 32 prosenttia ikäluokasta. Lukiokoulutukseen hakeutuneista Vantaan lukioihin hakeutui 44 prosenttia ja muiden kuntien lukioihin 24 prosenttia. Ammatillisen koulutuksen hakijoista Vantaan ammatillisiin oppilaitoksiin hakeutui 26 prosenttia ja muualle 6 prosenttia. Kuvasta 3 käy ilmi vantaalaisten peruskoulun päättäneiden ensisijaiset hakutoiveet vuoden 2020 yhteishaussa.



Kuva 3. Peruskoulun päättäneiden vantaalaisten nuorten ensisijaiset hakutoiveet vuoden 2020 yhteishaussa.

Vuonna 2020 peruskoulun päättö- ja/tai erotodistuksen saaneista oppilaista 52,2 prosenttia sijoittui lukiokoulutukseen ja 40,6 prosenttia ammatilliseen koulutukseen. Valmistaviin koulutuksiin sijoittui 6,1 prosenttia opiskelijoista. Taulukko 3 sisältää tarkat tiedot peruskoulun vuonna 2020 päättäneiden sijoittumisesta. On huomioitava, että ainoastaan 13 opiskelijaa oli 20.9.2020 tilastojen mukaan ilman opiskelupaikkaa tai heidän jatkosuunnitelmistaan ei ollut tietoa. Tämä on merkilläpantavaa sen vuoksi, että oppivelvollisuuden laajeneminen ei tämän tiedon perusteella ole tuomassa Vantaan toisen asteen oppilaitoksiin juurikaan lisää opiskelijoita vaan opiskelijamäärän kasvu johtuu peruskoulun päättävien ikäluokan kasvusta sekä mahdollisesta muuttovoitosta Vantaalle. Oppivelvollisuuden laajentuessa on mahdollista, että naapurikunnista hakeutuu entistä enemmän opiskelijoita Vantaan toisen asteen oppilaitoksiin. Arvion mukaan opiskelijoita voi hakeutua Vantaalle etenkin pienemmistä kunnista, joissa toisen asteen opintojen tarjonta on Vantaata suppeampaa. On myös huomattava, että toiselle asteelle haetaan jatkossakin yhteishaussa, ja että opetuslautakunnan päättämiä aloituspaikkoja ei voi ylittää.

Taulukko 3. Peruskoulun vuonna 2020 päättäneiden sijoittuminen eri koulutusmuotoihin.

Peruskoulun päättäneiden sijoittuminen vuonna 2020	Oppilasmäärä
Keväällä 2020 perusopetuksen päättö- tai erotodistuksen saaneet	2255
Lukiossa	1175
Ammatillisessa koulutuksessa	915
Valmistavissa koulutuksissa (perusopetuksen lisäopetus, luva, valma)	137
Opiskelee ulkomailla	5
Jatkaa perusopetusta aikuisopistossa	4
Työpajalla	2
Ilman opiskelupaikkaa jääneet	9
Ei tietoa jatkosuunnitelmista	4

3.3 Nykyisten päivälukioiden saavutettavuus ja erityistehtävät

Vantaan päivälukiot sijaitsevat pääsääntöisesti hyvien liikenneyhteyksien varrella. Neljä kuudesta päivälukiosta sijaitsee radan läheisyydessä. Seuraava tarkastelu pitää sisällään lyhyen katsauksen kunkin päivälukion saavutettavuuteen sekä mahdollisiin erityistehtäviin.

- **Lumon lukio** – saavutettavuus hyvä. Korso kuuluu kestävän liikkumisen alueeseen. Oppilaitos sijaitsee Lumo-talossa Korson juna-aseman vieressä pääradan sekä alueen pääkadun varrella. Lumo-talossa on lukion lisäksi kirjasto. Oppilaitoksen läheisyydessä on merkittävä määrä pysäköintipaikkoja. Keskusta-alueella on hyvät mahdollisuudet yhteistyöhön lähialueen elinkeinoelämän kanssa. Lumon lukiolla on yhteistyötä tiedekeskus Heurekan kanssa. Lukio tarjoa myös taidepainotteista opetusta sekä luovia opintoja, valinnanmahdollisuudet ovat laajat. Opintoihin sisältyy ympäristöopintoja ja sen tiimoilta tehdään retkiä Suomeen ja ulkomaille.
- **Martinlaakson lukio** – saavutettavuus hyvä. Lukio sijaitsee n. 600 metrin päässä Martinlaakson juna-asemalta Martinlaaksontien monipuolisten bussiyhteyksien vieressä. Martinlaakson keskusta palveluineen ja yrityksineen on lähellä ja helposti saavutettavissa. Martinlaakson lukiolla on matematiikan ja luonnontieteen valtakunnallinen erityistehtävä sekä draama- ja teatteriopetuksen painotus. Lukiossa toteutetaan opintoretkiä sekä kotimaahan että ulkomaille. Lukion on mahdollista tarjota opiskelijoilleen kaupallista opetusta Mercuria Kauppiain Kauppaoppilaitoksen kursseista sekä yrittäjyysvalmennusta.
- **Sotungin lukio** – saavutettavuus ei kovin hyvä. Tulevan Vantaan ratikan lähin pysäkki tulee sijaitsemaan n. 1,4 kilometrin päässä lukiolta. Joukkoliikenteen osalta lukiota palvelevat tällä hetkellä HSL:n bussit. Lukion läheisyydessä on riittävä määrä pysäköintipaikkoja. Lukion vieressä sijaitsee Hakunilan urheilupuisto ja lähellä on myös Sipoonkorven kansallispuisto. Sotungin lukiossa toimii yleislinjan lisäksi vetovoimainen urheilulinja. Sotungin lukio kuuluu World School-verkostoon ja lukiossa on toteutettu useita Comenius-projekteja ja vaihto-ohjelmia. Lukiolla on ystävyyskoulu Kiinan Jinanissa ja Saksan Hampurissa sekä paljon kansainvälistä toimintaa.
- **Tikkurilan lukio** – saavutettavuus erinomainen. Lukio sijaitsee Jokiniemessä pääradan varrella Tikkurilan ja Hiekkaharjun rautatieasemien läheisyydessä. Myös bussiyhteydet lukiolta ovat hyvät. Vantaan ratikka tulee kulkemaan n. 600 metrin päässä Tikkurilan lukiolta. Lukiolla on myös käytössään autopaikkoja. Tikkurilan keskustan alueella on tarjolla monipuoliset palvelut kirjastoineen ja liike-elämän toimijoineen. Varia Hiekkaharjun toimipiste sijaitsee muutaman sadan metrin päässä lukiolta. Tikkurilan lukiossa on laaja

kurssitarjotin ja mahdollisuus painottaa opintoja matematiikan, musiikin, liikunnan tai elokuvan ja viestinnän linjoilla. Lukiossa toimii myös IB-linja (IB Diploma Programme), jossa on mahdollista suorittaa kansainvälinen IB-tutkinto. IB-linjan osalta on huomionarvoista, että IBO (International Baccalaureate Organization) on auktorisoinut IB Diploma Programmen Tikkurilan lukion fyysisiin tiloihin.

- **Vaskivuoren lukio** – saavutettavuus erinomainen. Lukio sijaitsee n. 600–700 metrin etäisyydellä Louhelan ja Myyrmäen juna-asemilta. Myös Myyrmäen alueen keskeiset liikenneväylät ovat lukion lähellä ja esimerkiksi 100 metrin päästä lukiolta Myyrmäentieltä kulkee useita busseja. Lukion läheisyydessä on myös autopaikkoja. Myyrmäen keskusta palveluineen on lukiolta helposti saavutettavissa. Lukion läheisyydessä on myös monipuoliset urheilumahdollisuudet. Vaskivuoren lukioon tulee paljon opiskelijoita myös muista kunnista. Vaskivuoren lukiolla on musiikin ja tanssin erityistehtävä sekä matemaattis-luonnontieteellinen painotus. Lukio tekee yhteistyötä mm. Taidemuseo Artsin sekä Martinussalin kanssa.
- **Helsingin gymnasium** – sijainti ei ole kovin hyvä. Opiskelijat saapuvat koko Vantaan alueelta. Bussireitit sijaitsevat lähellä lukiota. Tien toisella puolella on pieni määrä autopaikkoja. Lukio sijaitsee samassa rakennuksessa yläkoulun kanssa ja yhteistyö toimii hyvin. Alueella on paljon elinkeinoelämää, mutta keskustatoiminnot ovat kaukana. Lukiossa on liikunta -, yrittäjyys- ja kansainvälisyyspainotteisuutta.

3.4 Katsaus nykyisten lukioden tonttien lisärakentamismahdollisuuksiin

Seuraavassa tarkastellaan lyhyesti nykyisten suomenkielisten päivälukioden sekä ruotsinkielisen Helsingin Gymnasiumin tonttien lisärakentamismahdollisuudet. Tarkastelu perustuu Merja Ryytyn syksyllä 2020 laatimaan lukioverkkoselvitykseen. Tarkastelusta käy ilmi, että nykyisten lukioden tonteilla ei käytännössä ole mahdollisuuksia riittävän laajaan lisärakentamiseen.

- **Lumon lukio** – rakennusoikeutta on jäljellä 515 kem2. Lukio on rakennettu kokonaisuudessaan lähelle tontin rajoja, joten jäljelle ei jää rakennuskelpoista paikkaa.

- **Martinlaakson lukio** – rakennusoikeutta on jäljellä 50 kem2. Tontilla on tilaa, mutta ei riittävän suurelle rakennukselle, johon mahtuisi opiskelemaan 700 opiskelijaa.
- **Sotungin lukio** – rakennusoikeutta on jäljellä 119 kem2. Sotungin lukion kanssa samassa rakennuksessa toimii Sotungin koulu, joten lukion ja koulun yhteistä pihaa ei voida pienentää rakentamisella.
- **Tikkurilan lukio** – tontilla on kesken perusopetuksen tilojen ja päiväkodin rakentaminen/suunnittelu. Lukion laajentaminen laajasti ei ole mahdollista. On mahdollista, että tontille mahtuisi 300 opiskelijan tilat useaan kerrokseen rakennettuna, jos rakennusoikeutta jää jäljelle.
- **Vaskivuoren lukio** – rakennusoikeus on ylittynyt 329 kem2 tontilla olevien määräaikaisten paviljonkien vuoksi. Poikkeamispäätöksellä voidaan mahdollisesti saada lukiolle 600 kem2 laajennus.
- **Helsingin Gymnasium** – rakennusoikeutta on jäljellä 509 kem2. Lukio sijaitsee samalla tontilla Helsingin skolan kanssa, joten piha-aluetta ei voida pienentää. Piha on jo nyt liian pieni perusopetuksen tarpeisiin.

3.5 Lukion uudisrakennuksen vaihtoehtoiset sijoituspaikat

Uuden lukion sijainti tulee määräytymään vuoden 2021 aikana. Lukio suunnitellaan toteutettavaksi 700 uudelle opiskelijalle joko yhteen uudisrakennukseen tai useampaa rakennusta laajentamalla. Kappaleen 3.4 katsaus kuitenkin osoittaa rakennusten laajentamisen olevan epätodennäköinen vaihtoehto. Uuden lukion alustavan tilaohjelman mukainen hyötയാലennuste on 5 600 hym2 ja rakennuskustannusennuste on ~ 28 000 000 €. Huoneistoala ja rakennuskustannukset tarkentuvat tarveselvityksen ja hankeratkaisun yhteydessä.

Seuraavassa tarkastellaan uuden lukion vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja

3.5.1 Aviapoliksen alue

Paras sijainti lukiolle olisi keskustassa enintään 300 metriä Aviapoliksen juna-asemasta ja tulevasta ratikkalinjasta. Aviapoliksen keskustassa Helsinki-Vantaan lentoasema, kaupunkimainen elämäntyyli ja luonto yhdistyvät kiehtovaksi kokonaisuudeksi. Aviapoliksen alueelle on hyvät liikenneyhteydet sekä länsi- että itä-Vantaalta junalla ja bussilila sekä Hakunilan suunnalta ratikalla.

Aviapoliksen alueen kehityksessä tulee painottumaan työpaikkojen määrä, joka kaksinkertaistuu vuoteen 2050 mennessä. Aviapoliksen alueelle voisi muodostua Aviation Academy Finlandin verkostomaiseen toimintatapaan pohjautuva kampus, jossa painottuisi lentoliikenteeseen ja siihen liittyviin tukipalveluihin kohdistuva koulutus ja kehitystyö niin ammatillisen kuin lukiokoulutuksen näkökulmasta. Hallituksen käsittelyssä olevassa koulutuspoliittisessa selonteossa painotetaan huomattavasti tiivistä yhteistyötä lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen osalta sekä yhteistyötä työelämän ja korkeakoulujen kanssa. Ottaen huomioon työelämän murroksen ja vantaalaisten yritysten koulutustarpeet olisi Aviapoliksessa sijaitseva toisen asteen oppilaitos osaltaan vastaus tulevaisuuden osaamistarpeiden täyttämiseen. Harkitsemisen arvoista olisi myös Vantaan aikuislukion toimintojen siirtäminen Aviapolikseen.

3.5.2 Kivistön alue

Lukio Kivistön keskustassa olisi mahdollinen Kivistön asemakortteleissa, jos se otettaisiin tavoitteeksi tänä vuonna käynnistyvään Kivistön asemakortteleiden asemakaavamuutostyöhön. Lukio voisi aloittaa toimintansa aikaisintaan 2026. Työn tavoiteaikataulu on, että kaava olisi valtuustossa ensi vuonna. Toinen mahdollinen sijainti Kivistön keskustassa olisi Kehäradan Lapinkylän asemakorttelit, joiden asemakaavoitus on käynnistymässä aikaisintaan vuonna 2022, eli silloin lukion käyttöönotto vuonna 2026 voisi olla haasteellinen.

Kivistön uusi asuinalue tulee kasvamaan huomattavasti vuoteen 2050 mennessä, joten lukiokoulutuksen sijoittaminen alueelle olisi luontevaa. Kivistön alueen palvelu- ja työpaikka-alueet ovat kehittymässä, joten tulevaisuudessa alueelle voisi sijoittua yhtenäinen toisen asteen koulutuksen kiinteistö. Hallituksen käsittelyssä olevassa koulutuspoliittisessa selonteossa painotetaan huomattavasti tiivistä yhteistyötä lukio- ja ammatillisen koulutuksen osalta. Kivistö olisi hieman lähempänä Varian tulevaa Vehkalan toimipistettä kuin Aviapolis.

3.5.3 Hakunilan alue

Hakunilan alueella mahdollisen lukion sijoituspaikkana voisi olla entinen Hevoshaan koulun tontti. Tällöin Sotungin lukiorakennus vapautuisi perusopetuksen käyttöön. Tontti sijaitsee Kormuniityn ojan pienvaluma-alueella. Tontin vieressä sijaitsevat Ravurinkujan ja Kormuniityn pellot. Tulevan raitiovaunun pysäkki sijaitsee noin 1–2 kilometrin päässä tontilta ja myös bussiyhteydet ovat melko hyvät.

Hakunilan alueen lukiokoulutukseen ja ammatillisen koulutuksen osallistuvien määrä tulee kasvamaan. Alueelle sijoittuva ratikkalinja tulee huomattavasti parantamaan liikenneyhteyksiä ja alueen vetovoimaa myös työpaikka-alueena. Sotungin koulun ja lukion tontilla ei ole riittävästi rakennusoikeutta, joten lukion laajennus pitäisi toteuttaa Hevoshaan tontille. Alueen peruskouluikäisten oppilaiden määrä tulee kasvamaan vain 153 oppilaalla vuoteen 2030 mennessä, joten peruskoululla ei ole tarvetta Sotungin lukion nykyisen kiinteistön koko käytölle.

4 AMMATTIOPISTO VARIAN PALVELUVERKKOSUUNNITELMA

Vuonna 2019 Konsulttitoimisto Boost Brothers Oy:n laatimassa Varian toimipisteiden esiselvityksessä (2.5.2019) todettiin, että Varian tavoitteena on siirtyä vuoteen 2028 ulottuvan ajanjakson aikana kahden toimipisteen malliin. Keskittämisen tavoitteita ovat vanhan Itä-Vantaa – Länsi-Vantaa-jaon aiheuttamien päällekkäisyyksien poistaminen opintotarjonnasta, toimintojen

keskittäminen ja tehostaminen, riittävien ja laadukkaiden opetustilojen tarjoaminen kasvavalla opiskelijamäärälle sekä tilatehokkuuden selkeä parantaminen.

Varian toimipisteiden esiselvityksessä nykyisistä toimipisteistä soveltuvimmaksi toiminnan kasvattamiseen nykyisiltä tiloiltaan, tonttiolosuhteiltaan, tekniseltä kunnoltaan ja suurimman nykyisen opiskelijamääränsä vuoksi todettiin Hiekkaharjun toimipiste, jota on ehdotettu täydennettäväksi uudistoimipisteellä Vehkalassa. Hiekkaharjun toimipiste on keskeisellä paikalla lähellä yhtä Vantaan pääkeskusta Tikkurilaa ja Kehäradan varrella hyvien liikenneyhteyksien varressa. Vehkala on uudiskohteelle otollinen sijainti, sillä se on merkittävä kasvava ja kehittyvä alue hyvien liikenneyhteyksien varrella ja helposti saavutettavissa junalla Kehärataa pitkin sekä autolla Kehä III:a pitkin.

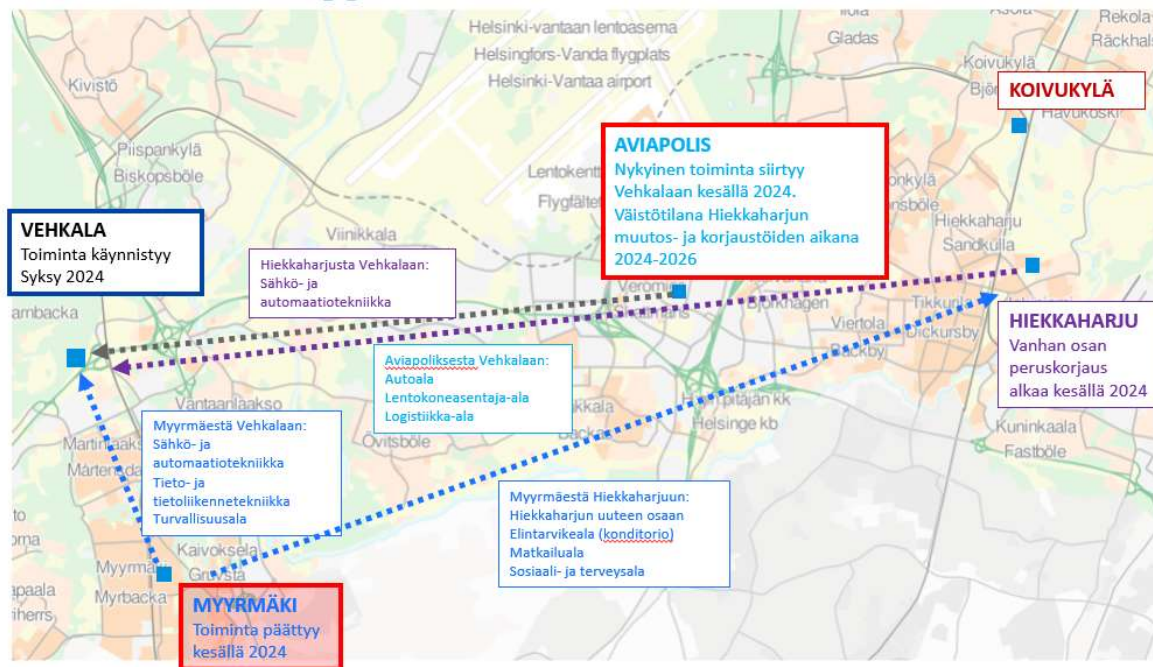
Vantaan Ammattiopisto Varian investointien kokonaisuutta käsiteltiin kaupunginjohtajan hankejohtoryhmässä lokakuussa 2020. Varian kuljetus-, liikenne- ja lentokonealan koulutuksille on etsitty muita tontteja, mutta niille ei löytynyt sopivaa sijoituspaikkaa kaupunkikeskuksista. Vehkala on osoittautunut hyväksi ja tarpeen mukaiseksi näille koulutusaloille.

Vuoden 2019 Varian toimipisteiden esiselvityksestä poiketen Vantaan Ammattiopisto Varian hankkeissa edetään seuraavasti:

- Vehkalan suunnitelmaa viedään eteenpäin alkuperäistä hieman pienemmällä koulutusalarajonnalla
- Varia on osa oppimiskampusta ja olemassa olevan Hiekkaharjun toimipisteen käyttöä jatketaan korjaus- ja muutostöiden jälkeen
- Myyrmäen, Koivukylän ja Aviapoliksen tiloista luovutaan

Tavoitteena on, että Vantaan Ammattiopisto Varia toimii kahdessa toimipisteessä syyslukukaudesta 2026 alkaen. Toimipisteet ovat Varia Vehkalan uusi toimipiste sekä Jokiniemessä sijaitseva oppimiskampus, jonka osana ovat uusi oppimiskampus-rakennus sekä nykyinen Varia Hiekkaharjun toimipiste. Tämä edellyttää eri koulutusalojen vaiheittaisia siirtoja nykyisistä toimipisteistä, osasta

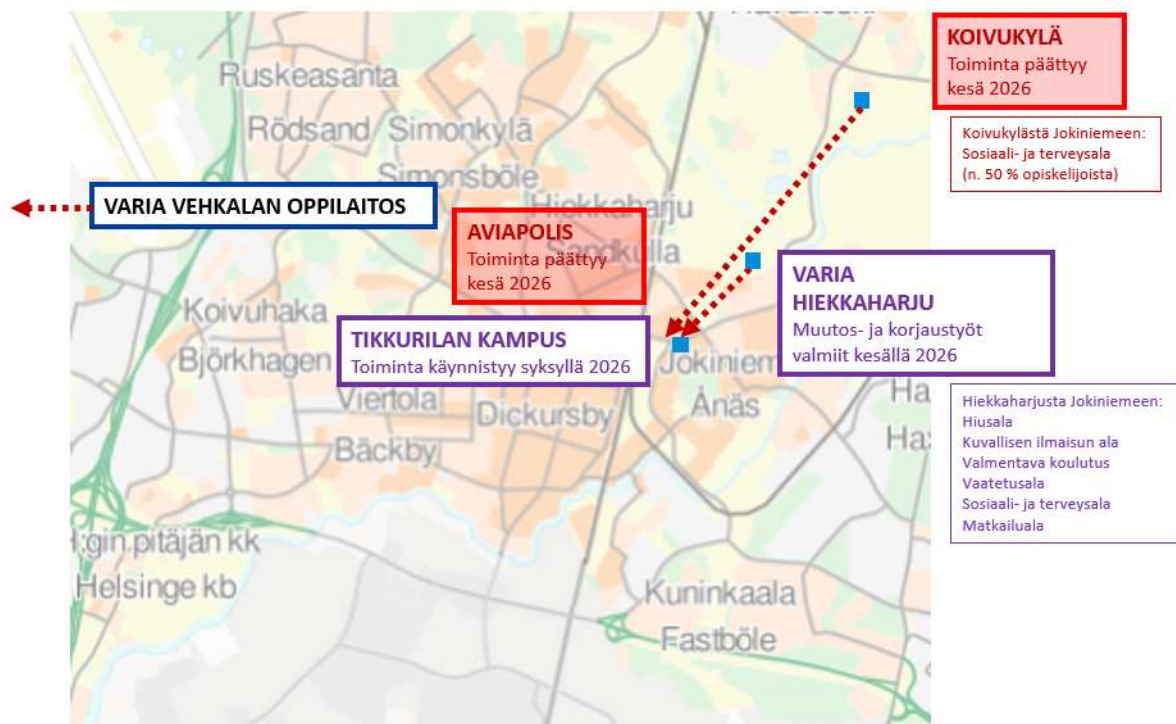
nykyisistä toimitiloista luopumista ja muutos-, korjaus- ja laajennustöitä nykyisissä toimitiloissa Varia Hiekkaharjussa.



Kuva 4. Varian opetusalojen muuttoliikkeet Vehkalan toimipisteen ja Hiekkaharjun 1. vaiheen töiden valmistuttua vuonna 2024.

Varian Myyrmästä Hiekkaharjuun muuttavien oppimisalojen muutos- ja tilatarpeet on toteutettava Hiekkaharjussa ja Varia Vehkalan uudisrakennuksen on valmistuttava ennen muuttoa vuonna 2024. Varia Myyrmäen toimipisteestä luovutaan Varia Vehkalan valmistuttua vuonna 2024. Hiekkaharjuun Myyrmästä muuttavat elintarvikeala (konditoria), matkailu- ja sosiaali- ja terveysala.

Vehkalaan Myyrmästä muuttavat sähkö- ja automaatiotekniikka, tieto- ja tietoliikennetekniikka, turvallisuusala sekä sosiaali- ja terveysala. Vehkalaan Aviapoliksesta muuttavat autoala, lentokoneasentaja-ala ja logistiikka-ala. Vehkalaan Hiekkaharjusta muuttaa sähkö- ja automaatiotekniikka.



Kuva 5. Varian opetusalojen muuttoliikkeet oppimiskampuksen hankkeiden valmistuttua vuonna 2026.

Varia Aviapolis toimii väistötilana Varia Hiekkaharjun muutos-, korjaus- ja laajennustöiden ajan. Kun oppimiskampus-uudisrakennus valmistuu, luovutaan Varia Koivukylästä ja Varia Aviapoliksesta.

Oppimiskampukseen Hiekkaharjusta muuttavat opetusalat hotelli-, ravintola- ja cateringala (osa koulutuksesta), hiusala, kuvallisen ilmaisun ala, valmentava koulutus, matkailuala ja elintarvikeala. Oppimiskampukseen Koivukylästä muuttaa sosiaali- ja terveysala.

4.1 Uudisrakennus Varia Vehkala

Uudisrakennus Varia Vehkalasta laadittu tarveselvitys on hyväksytty kaupunginhallituksessa 11.11.2019 § 7. Hyväksytyssä tarveselvityksessä Varia Vehkala on mitoitettu n. 2 650 opiskelijalle ja 250 työntekijälle, joista 25 työskentelee tukipalveluissa. Varia Vehkalan huoneistoala on 23 000 m²

ja bruttoala 26 500 brm² ja rakennuskustannusennuste on 82 790 000 € (alv 0 %). Paikoitusalueen rakentamiskustannusennuste on 1 500 000 € (alv 0 %).

Rakennuspaikka on kaupungin omistama liike-, toimisto- ja yleisille rakennuksille kaavoitettu Vehkalantien tontti Vehkalassa Länsi-Vantaalla, Kehäradan Vehkalan aseman sekä Kehä III-väylän ja Hämeenlinnan väylän risteyksen välittömässä läheisyydessä

Varia Vehkala toteutetaan tarveselvityksessä esitettyä suppeammalla sisällöllä ja opiskelijamäärällä (2 600 -> 2100 opiskelijaa). Uudisrakennukseen tulee tilat seuraaville opetusaloille:

- logistiikka-ala (650)
- Autoala (400)
- lentokoneasentaja-ala (150)
- sähkö- ja automaatioala (400)
- tieto- ja viestintätekniikka-ala (150)
- sosiaali- ja terveysala (350)

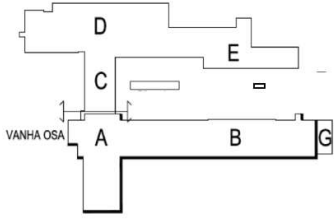
Varia Vehkalan uusi suppeamman opiskelijamäärän mukainen huoneistoalaennuste on 18 000 m² ja rakennuskustannusennuste on 70 000 000 € (alv 0 %). Huoneistoala-arvio ja kustannusennuste tarkentuvat tarveselvityksen päivityksen yhteydessä.

4.2 Oppimiskampus, Hiekkaharjun toimipiste

Varia Hiekkaharjun toimipiste sijaitsee osoitteessa Tennistie 1. Rakennuksen vanhempi osa on valmistunut vuonna 1963 ja uudempi osa vuonna 2006. Rakennuksen kokonaisala on 23 933 m².

Varia Hiekkaharju on rakennettu kahdessa osassa vuosina 1963 ja 2006

- Varia Hiekkaharju sijaitsee osoitteessa Tennistie 1, kiinteistössä 92-62-304-2
 - Kohde sijaitsee n. 1,5 km päässä Tikkurilasta ja 0,3 km Hiekkaharjun juna-asemalta
 - Hiekkaharjun urheilukenttä sijaitsee kohteen viereisellä tontilla
- Kohde on rakennettu kahdessa osassa, vanha osa (A – B) on rakennettu v. 1963 ja on laajuudeltaan n. 10 400 huom2
 - Vanhan osan julkisivut on suojeltu
- Uusi osa (C – G) on rakennettu laajennuksena vanhalle osalle vuonna 2006 ja on laajuudeltaan n. 11 700 huom2
- A-osan on 3. kerroksinen ja muut osat 2. kerroksisia
 - A- ja C-osissa 1. kerros on osittain maanpinnan alapuolella
 - Katolle sijoitettavia tekniikkatiloja ei ole otettu näissä kerrosmäärissä huomioon

BOOST BROTHERS

16

Kuva 6. Varia Hiekkaharjun toimipiste

Varia Hiekkaharjuun sijoitetaan Varian toimipisteiden esiselvityksessä esitettyä pienempi opiskelijamäärä (1880 -> 1150 opiskelijaa) seuraaville opetusaloille:

- kone- ja tuotantotekniikka-ala (70)
- talotekniikka-ala (200)
- Talonrakennusala (200)
- Kiinteistöpalveluala (200)
- Pintakäsittelyala (150)
- hotelli-, ravintola- ja cateringala (300)

Hiekkaharjun vanhalle osalle (A –B) tehdään kattava peruskorjaus, jonka yhteydessä toteutetaan tilamuutoksia tulevaisuuden käyttöä mahdollisimman hyvin palvelevien tilojen toteuttamiseksi. Mahdollisuuksien mukaan toteutetaan yhtenäisiä tila-alueita kullekin opetusalalle, joka mahdollistaa suurempien ja muunneltavien ympäristöjen luomisen vanhan luokkamallin sijaan. Yhtenäisiin tila-alueisiin sijoitetaan kaikki opetustoiminnan tarvitsemat tilat, myös aputilat kuten sosiaalitilat ja opettajien työskentelytilat, jotta nämä olisivat tiiviisti osana aluetta, jossa varsinainen opetustoiminta tapahtuu.

Uuden osan tilamuutoksilla ja laajennuksella vastataan kasvavaan opiskelijamäärään.

Ensimmäisessä vaiheessa peruskorjataan vanhan rakennuksen A-siiven 3. kerroksen hallinnon tilat. Tällä hetkellä hallinnon toiminnot ovat sisäilmaoireiluiden vuoksi väistössä. Lisäksi Myyrmäestä Hiekkaharjuun siirtyvän elintarvikealan konditoriatilat toteutetaan uuden osan D-siiven 1. kerroksen uudelleen järjesteltäviin puutyösaleihin ja toteutetaan tarvittavat tilajärjestelyt Myyrmäestä muuttaville matkailualan ja sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille.

Varian toimipisteiden esiselvityksessä (2.5.2020) Hiekkaharjun kohteen peruskorjauksen, laajennuksen ja muutostöiden kokonaiskustannusarvio on n. 33,1 M€. Opiskelijoiden määrä ja Hiekkaharjun toimipisteen muutos-, korjaus- ja laajennuksen toimenpiteet ja vaiheistus tarkentuvat tarveselvitys-hankesuunnitelman laadinnan yhteydessä. Mikäli vanhan osan korjausaste kohoaa uuden tutkimustiedon valossa hyvin korkeaksi, tutkitaan myös mahdollisuutta suojellun vanhan osan purulle ja korvaamiselle uudisrakennuksella.

4.3 Oppimiskampus-uudisrakennus

Vantaan toisen asteen koulutuksen osalta oppimiskampuksen uudisrakennukseen sijoittuvat Tikkurilan lukion 300 uutta lisäpaikkaa ohella Varian 1300 opiskelijaa ja seuraavat opetusalat:

- hotelli-, ravintola- ja cateringala (50)
- elintarvikeala (konditoria) (100)
- Hiusala (150)
- kuvallisen ilmaisun ala (100)
- valmentava koulutus (200)
- sosiaali- ja terveysala (500)
- Matkailuala (100)
- Turvallisuusala (150)
- Työelämäpalvelut (oppisopimus)

Oppimiskampus muodostaa yhdessä Hiekkaharjun ja Vehkalan toimipisteen kanssa Vantaan ammattiopisto Varian koulutustarjonta-kokonaisuuden, jossa on otettu huomioon eri ammattialojen tulevat koulutustarpeet, ja jossa mahdollistetaan niin työmarkkinoille tulevien kuin työssä olevienkin koulutukset.

5 ALUSTAVA BUDJETTI

Projekti	Suuralue	Alue	Kustannusarvio	Budjetti 2020	Budjetti 2021	Budjetti 2022	Budjetti 2023	Budjetti 2024	Budjetti 2025	Budjetti 2026	Budjetti 2027	Budjetti 2028	Budjetti 2029
VARIA/Talvikkitien tp. Perusparannus	Koivukylä	Koivukylä	14,3	0	0	0	0	0	0,2	2	7,9	4,1	0,1
Varia Ojahaantie, sähköosaston väistötie	Myyrmäki	Myyrmäki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tikkurilan toisen asteen kampuksen lukio	Tikkurila	Tikkurila	36,0	0	0	0	0,1	2	20	13,5	0,35	0,05	0
Vehkalan ammatillinen oppilaitos	Kivistö	Kivistö	86,0	0	1	16	40	29	0	0	0	0	0
Varia Hiekkaharju laajennus, mm. ruokala	Tikkurila	Tikkurila	3,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Varia Hiekkaharjun peruskorjaus, VTK:n omi	Tikkurila	Jokiniemi	5,3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VARIA Hiekkaharju peruskorjaus	Tikkurila	Tikkurila	24,8	0	0	2,4	1,6	6,2	14,4	8,5	0	0	0
			169,4	0	1	18,4	41,7	37,2	34,6	24	8,25	4,15	0,1

Toimitilainvestointiohjelman 2021–2030 mukaisesti Vantaan toisen asteen hankkeisiin on hyväksytty 169,4 M€.

Hyväksytystä investointiesityksestä poiketen esitetään, että:

- Luovutaan Varia Myyrmäestä (Ojahaka) vuonna 2024, Varia Aviapoliksesta ja Varia Koivukylästä (Talvikkitie) vuonna 2026.
- Varia Vehkalan uudisrakennus toteutetaan hyväksyttyä tarveselvitystä suppeammalla opiskelijamäärällä (n. 2050 opiskelijaa) ja sisällöllä, valmis vuonna 2024, kustannusennuste 70 M€.
- Lukion uudisrakennus toteutetaan 700 opiskelijalle, valmis vuonna 2026, kustannusennuste 28 M€.

Oppimiskampuksen osalta:

- Varia Hiekkaharjun muutos-, korjaus- ja laajennustyöt toteutetaan esiselvityksessä esitettyä pienemällä opiskelijamäärällä (n. 1150 opiskelijaa), vuosina 2024–2026, kustannusennuste 33,1 M€.

- Oppimiskampuksen uudisrakennukseen toteutetaan tilat 300 Tikkurilan lukion lisäpaikalle ja Varia Vehkala -hankkeesta siirretyille opiskelijoille (n. 1300 opiskelijaa), valmis vuonna 2026, kustannusennuste 50 M€.

Uudisrakentamisessa koulurakennuksille Vantaalla esitetään 3600 €/brm2 (alv 0 %).

Kustannuksissa ei ole huomioitu mahdollisen maanalaisen huoltoreitin tai pysäköintilaitoksen kustannuksia, kustannusennuste n 2500 €/brm2 (alv 0 %).

Muuttuneen investointitarpeen myötä uudeksi investointiesitykseksi ja investointien jakautumiseksi eri vuosille esitetään.

Projekti	Suuralue	Alue	Kustannusarvio	Budjetti 2020	Budjetti 2021	Budjetti 2022	Budjetti 2023	Budjetti 2024	Budjetti 2025	Budjetti 2026
Oppimiskampus	Tikkurila	Tikkurila	50,0	0	0	0,5	2	20	20	7,5
Vehkalan ammatillinen oppilaitos	Kivistö	Kivistö	70,0	0	1	16	35	18	0	0
Varia Hiekkaharju laajennus, mm. ruokala	Tikkurila	Tikkurila	3,0	0	0	0	0	0	0	0
Varia Hiekkaharjun peruskorjaus, VTK:n omi	Tikkurila	Jokiniemi	5,3	0	0	0	0	0	0	0
VARIA Hiekkaharju peruskorjaus	Tikkurila	Tikkurila	24,8	0	0	2,4	1,6	6,2	14,4	8,5
Länsi-Vantaan lukio			28,0	0	0	0	2	6	16	4
			153,1	0	1	18,9	38,6	44,2	34,4	16

Budjetoinnissa ja aikataulussa ovat mukana ainoastaan Vantaan kaupungin omat toisen asteen koulutukseen liittyvät investoinnit. Oppimiskampuksen hankekokonaisuudessa tulee olemaan erittäin merkittävä yksityinen rahoitusosuus, joka nousee satoihin miljooniin euroihin kampuskokonaisuuden toteutuessa täysimääräisenä, eli sisältäen yritystilat, palvelukorttelit ja asuminen.

6 ALUSTAVA TAVOITEAIKATAULU

Hankkeista: 1) Uudisrakennus Vantaan Ammattiopisto Varia, Vehkalan toimipiste, oppimiskampus, joka sisältää 2) Vantaan Ammattiopisto Varia, Hiekkaharjun toimipisteen muutos-, korjaus- ja laajennustyöt ja 3) Uudisrakennuksen oppimiskampus sekä 4) uudisrakennus lukio tullaan laatimaan hankekohtaiset projektisuunnitelmat.

6.1 Uudisrakennus Varia Vehkala

- Hankesuunnitelma; päätökset 2/2021–6/2021
- Hankinta 7/2021–9/2021
- Suunnittelu 10/2021–12/2022
- Rakentaminen, 4/2022–4/2024
- Kalustaminen ja varustaminen 5–7/2024

6.2 Hiekkaharjun toimipiste

- Tarveselvitys-hankesuunnitelma; päätökset 3–10/2021
- Hankinta 11/2021–1/2022
- Suunnittelu 3/2022–5/2023
- Rakentaminen, vaihe 1, 6/2023–6/2024
- Rakentaminen, vaihe 2, 6/2024–4/2026
- Kalustaminen ja varustaminen 5–7/2026

6.3 Uudisrakennus oppimiskampus

Hanke on yhtenä Vantaan kaupungin EU-elpymishanke-ehdokkaana. Mikäli hanke saa EU-elpvytsrahoitusta, kustannusten tulee olla sidottu vuoteen 2023 mennessä ja toimenpiteet toteutettu 04/2026 mennessä.

- Tarveselvitys; päätökset 3–8/2021
- Hankesuunnitelma; päätökset 9/2021–12/2021
- Hankinta 1/2022–3/2022
- Suunnittelu 4/2022–8/2023
- Rakentaminen, 4/2024–4/2026
- Kalustaminen ja varustaminen 5–6/2026

6.4 Uudisrakennus lukio

- Tarveselvitys; päätökset 10/2021–4/2022
- Hankinta 5/2022–6/2022
- Hankesuunnitelma; päätökset 8/2022–12/2022
- Hankinta 1/2023–3/2023
- Suunnittelu 4/2023–6/2024
- Hankinta 7/2024–8/2024
- Rakentaminen, 9/2024–4/2026
- Kalustaminen ja varustaminen 5–7/2026

7 TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEEN SUUNNITELLUN PALVELUVERKON KOULUTUSPOLIITTISET VAIKUTUKSET

Perusopetuksen päättävien ikäluokat kasvavat, joten investointiohjelmaan on tehty varaus 1000 opiskelijan lukiosta. Uudesta lukiosta olisi tarkoitus rakentaa kansainvälisyyspainotteinen lukio, jossa tehdään tiivistä yhteistyötä alueen työelämän ja lähiseudun korkeakoulujen kanssa. Oppilaitoksen sijainnista päätettäessä on hyvä huomioida myös mitä palveluita on lähialueella.

Lukiokoulutukseen pääsemiseen vaikuttaa peruskoulun päättötodistuksen keskiarvo. Lukiokoulutukseen hakeutumiseen vaikuttaa myös eräiden lukioiden saamat erityistehtävät. Vantaalla erityistehtäviä on myönnetty Vaskivuoren lukioon (musiikki ja tanssi), Martinlaakson lukioon (matemaattisluonnontieteelliset aineet) sekä Tikkurilan lukioon (IB Diploma Programme). Helsingin alueella on huomattava määrä erityistehtävän saaneita lukiota, joihin myös vantaalaiset hakeutuvat.

Uusi opetussuunnitelma edellyttää lukion tiloilta digitaalisten mahdollisuuksien joustavaa hyödyntämistä sekä muunneltavuutta ja joustavuutta. Opiskeluympäristöjen tulee olla

vuorovaikutusta, yhteisöllisyyttä sekä itsenäistä työskentelyä tukevia ja ratkaisuisia tulee ottaa huomioon, että oppimista tapahtuu mitä moninaisimmissa tilanteissa ja paikoissa. Opiskeluympäristöjä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, taide- ja kulttuurilaitosten, työelämän ja yritysten sekä muiden tahojen tarjoamia opiskeluympäristöjä hyödynnetään monin tavoin.

Vantaan lukioden keskikoko on korkein, kun verrataan kuuden suurimman kaupungin lukioden kokoja. Vantaa on tietoisesti rakentanut isoja lukioyksiköitä varmistamaan laajaa ja monipuolista opintotarjontaa. Kuuden suurimman kaupungin vertailussa Vantaan lukiokoulutuksen yksikköhinnat ovat olleet alhaisimmat jo pitkään, mihin on vaikuttanut merkittävästi suuret lukioyksiköt.

Lukion 300 lisäpaikkojen sijoittaminen oppimiskampukseen mahdollistaa Tikkurilan lukiossa toimivan IB Diploma Programmen aloituspaikkojen lisäämisen, mikä lisää lukiokoulutuksen vetovoimaisuutta sekä tarjoaa aloituspaikkoja kansainvälisesti orientoituneille opiskelijoille. Liikenneyhteydet Jokiniemeen ovat parhaat mahdollisesti, kun kampus on saavutettavissa sekä suoraan pohjoisen rataosuuden että kehäradan kautta. Kampuksen välittömässä lähiympäristössä ovat ammattikorkeakoulu, kirjasto ja muita kaupungin toimintoja.

Ammatillisen koulutuksen suunnittelu ei ole kuntakohtaista, vaan koulutuksen ennakointia tehdään pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan alueen puitteissa. Ammatilliseen koulutukseen hakeutuminen on asuinpaikasta riippumatonta ja koulutukseen haetaan yli kuntarajojen. Vastoin opiskelijoista noin neljännes tulee Vantaan ulkopuolelta.

Pääkaupunkiseudulla tehdään yhteistyötä ammatillisen koulutuksen suunnittelussa, jotta koulutustarjonta jakaantuisi pääkaupunkiseudulla mielekkäästi ja että tarjontaa olisi riittävästi. Ammatillisen koulutuksen palvelutarpeen ennakointiin on luotu malli, johon osallistuvat sekä yksityiset että kunnalliset koulutuksen järjestäjät.

8 TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEEN SUUNNITELLUN PALVELUVERKON KAUPUNKIRAKENTEELLISET VAIKUTUKSET

8.1 Oppimiskampus Tikkurilaan

Lukiokoulutuksen sijoittuminen Jokiniemen oppimiskampukseen Tikkurilan lukion läheisyyteen lisää kampuksen vetovoimaisuutta. IB-koulutuksen lisääminen niin IB Diploma Programmessa kuin Career Related Programmessa tulee merkittävästi laajentamaan Vantaan toisen asteen koulutustarjontaa ja luo merkittävän vaihtoehdon toisen asteen koulutukseen hakeutuville. Oppimiskampus sijoittuu Jokiniemeen pääradan itäpuolella ja vain muutama sata metriä Tikkurilan asemakeskuksesta Dixistä koilliseen. Alue rajautuu pohjoisessa Valkoisenlähteen tiehen, idässä Jokiniemenkatuun, etelässä Eric von Rettigin puistoon ja lännessä junarataan.

Voimassa olevassa yleiskaavassa (2007) tarkastelualue on keskustatoimintojen aluetta (C). Yleiskaavaehdotuksessa 2020 (kh 6.4.2020) alue on kaupunkikeskustan aluetta (C), jota kehitetään monipuolisena, toiminnoiltaan sekoittuneena kaupunkiympäristönä. Alueelle kohdistuu strateginen kehittämismerkintä "kestävän kasvun vyöhyke". Asemakeskuksen tuntumassa on seudullisesti merkittävän liityntäpysäköintialueen merkintä. Jokiniemenkatu on tärkeä paikallista liikennettä palveleva väylä, ja Eric von Rettigin puisto muodostaa osan itä-länsisuuntaista virkistysalueyhteyttä.

Vantaan ratikan suunnittelu on meneillään ja tuoreimmat linjausvaihtoehdot poikkeavat yleiskaavaehdotuksesta. Ensisijainen linjaus (Ratakuja) sijoittuu noin sata metriä tarkastelualueelta etelään, toissijainen linjaus (Lummetie) sivuaa tarkastelualueen lounaisosaa.

Voimassa olevassa asemakaavassa 620500 (Jokiniemi 1 vuodelta 1983) alueelle on osoitettu katujen, katuaukion ja puistoalueiden (VP) lisäksi liike- ja toimistorakennusten korttelialuetta (K), kulttuuritoimintaa palvelevien rakennusten korttelialuetta (YY) ja museorakennusten korttelialuetta (YM). Villa Grönberg on merkitty rakennustaiteellisesti arvokkaaksi tai

kaupunkikuvan säilymisen kannalta tärkeäksi rakennukseksi. Oppimiskampuksen toteuttaminen edellyttää alueen asemakaavan muutosta.

Tavoiteltava aluekokonaisuus tiivistää Vantaan kasvavaa kaupunkirakennetta ja muodostaa Jokiniemen radanvarteen toiminnoiltaan sekoittunutta kantakaupunkia. Asuminen tulee olemaan olennainen osa Jokiniemen alueen toimintaa. Jokiniemen kampusalueen rakentuminen laajentaa kantakaupunkia kävelykeskustoineen myös radan itäpuolelle. Tavoitteena on vahvistaa nykyisiä radan ylittäviä ja alittavia yhteyksiä sekä tutkia uusia reittimahdollisuuksia.

Oppimiskampuksen tulee olla arkkitehtuuriltaan ja kaupunkikuvaltaan korkealaatuinen kokonaisuus. Suunnittelun tavoitteena on etsiä raikkaita ratkaisuja siihen, miltä näyttää tulevaisuuden monitoimintainen oppimis-, liiketila-, palvelu-, toimisto- ja asuinympäristön yhteen kokoava kampusalue. Kampus muodostuu uusista rakennuksista sekä kokonaisuutta täydentävistä ulko-, aukio- ja viheralueista. Julkisen tilan osalta edellytetään korkealaatuista ja innovatiivista arkkitehtonista otetta. Rakennukset sekä julkiset ulko- ja sisätilat yhdessä muodostavat viihtyisää, mielenkiintoista ja monipuolista oppimisen, työnteon, vapaa-ajan ja palveluiden sekä asumisen ympäristöä.

8.2 Lukion uudisrakennus Kivistöön

Vantaan lukioverkon 2020 selvitystyön yhteydessä on selvitetty uuden lukion mahdollista sijoittamista Kivistön keskusta. Kivistön keskusta on rakenteilla oleva uusi keskusta, joka tukeutuu tällä hetkellä Kehäradan Kivistön asemaan ja tulevaisuudessa ns. kahden aseman keskustana myös tulevaan Lapinkylän asemaan. Kivistön keskusta tavoitellaan 45 000 asukasta ja merkittävää määrää työpaikkoja vuoteen 2050 mennessä. Kivistön keskusta on hyvin saavutettavissa joukkoliikenteellä Kehäradan ja useiden runkobussiyhteyksien myötä. Lukion sijoittuminen Kivistön keskustassa olisi luontevaa joko nykyisen Kivistön aseman välittömässä läheisyydessä tai tulevan Lapinkylän aseman ympäristössä. Keskustan asemakorttelit rajautuvat noin 300 metrin säteelle asemista ja siten lukion sijoittaminen asemakortteleihin mahdollistaisi hyvän saavutettavuuden

julkisilla kulkuneuvoilla sekä kävellen ja pyöräillen merkittävälle määrälle vantaalaisia. Lukion sijoittuminen asemakortteleihin toisi kaupunkiympäristöön toiminnallista monimuotoisuutta ja parhaimmillaan keskeisesti sijoittuvat lukiotilat olisivat käytettävissä luontevasti myös muihin käyttötarkoituksiin esim. kouluaikeiden ulkopuolella. Lukio Kivistön keskustassa tukisi alueen sosiaalista kestävyyttä. Tällä hetkellä alueen yläkoululaiset joutuvat siirtymään jatko-opintoihin muualle, mikä ei tue alueen kehittymistä ns. kaikkien kaupunkina eikä mahdollista tavoittelemamme sujuvaa arkea ja terveellistä elämäntapaa, jossa koulumatkat voidaan tehdä kävellen ja/tai pyöräillen.

Vuonna 2026 avautuva lukio Kivistön keskustassa olisi mahdollinen Kivistön asemakortteleissa, jos se otetaan tavoitteeksi tänä vuonna käynnistyvään Kivistön asemakortteleiden asemakaavamuutostyöhön. Työn tavoiteaikataulu on, että kaava olisi valtuustossa ensi vuonna. Toinen mahdollinen sijainti Kivistön keskustassa olisi Kehäradan Lapinkylän asemakorttelit, joiden asemakaavoitus on käynnistymässä aikaisintaan vuonna 2022, eli jolloin lukion käyttöönotto vuonna 2026 voi olla haasteellinen.

8.3 Lukion uudisrakennus Aviapolikseen

Aviapolis muuntuu seuraavien vuosikymmenien kuluessa logistiikka-alueesta vehreäksi ja viihtyisäksi kaupunginosaksi. Vuoteen 2050 mennessä suuralueelle odotetaan jopa 28 000 uutta asukasta ja työpaikkamäärän kaksinkertaistumista. Lukion sijainnille haetaan vaihtoehtoja sekä yksityisen että kaupungin maalta yhteistyössä maanomistajien kanssa.

Aviapoliksen keskusta sijaitsee Kehäradan aseman vieressä ja alueen halki kulkee tulevaisuudessa mahdollisesti myös ratikka. Paras sijainti lukiolle olisi keskustassa enintään 300 metriä Aviapoliksen juna-asemasta ja ratikkalinjasta. Aviapoliksen keskustassa Helsinki-Vantaan lentoasema, kaupunkimainen elämäntyyli ja luonto yhdistyvät kiehtovaksi kokonaisuudeksi. Siellä asuu tulevaisuudessa yli 3000 asukasta ja työskentelee tuhansia työntekijöitä. Virikkeellinen ja kävelyystävällinen raitti kokoaa yhteen keskustan toiminnot Tikkurilantieltä Aviabulevardia pitkin aina

lentoasemalle saakka. Aviapoliksen keskustassa sijaitseva lukio olisi opiskelijoille ympäristöltään kansainvälinen, innostava ja houkutteleva.

Mahdollisista sijaintipaikoista neuvotellaan maanomistajien kanssa erikseen. Jos Aviapolikseen saadaan sijoittumaan laajempi kampus, tulisi lukion sijaita tässä kokonaisuudessa. Sijaintivaihtoehtoja tarkastellaan tarkemmin meneillään olevissa kaavaluonnostöissä sekä Aviabulevardin varrella (Aviapolis Coren kaavaluonnos nro 052400) että Muurassa (Muuran kaavaluonnos nro 052600). Myös Huberilan alueelta voidaan tutkia paikkaa lukiolle. Näiden tonttien kaavaehdotusten laatiminen ja rakennuksen valmistuminen vuoteen 2026 mennessä saattaa kuitenkin olla haastavaa. Alueellisissa kaavaluonnoksissa määritellään myös kaupunkikuvalliset periaatteet eri kortteleille. Erityisesti Aviapoliksen keskustassa kaupunkikuvalle asetetaan korkeat vaatimukset.

9 YHTEENVETO

Toisen asteen koulutuksen palveluverkon muodostavat lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus. Ammatillisen koulutuksen osalta on tehty laaja selvitys ammatillisen koulutuksen verkon tiivistämisestä ja tehostamisesta. Tämän koulutusverkon toteuttaminen on kiireellistä ja erittäin tarpeellista, jotta Varia saa ajanmukaiset ja tehokkaat oppimisympäristöt. Kiireellisimpinä hankkeina tulee toteuttaa Vehkalan uudisrakennus ja siihen liittyvä Hiekkaharjun korjaus- ja muutostyö sekä oppimiskampus.

Lukiokoulutuksen palveluverkon tarpeisiin tulee ensimmäisenä toteuttaa 300 opiskelupaikan lisäys oppimiskampuksen yhteyteen. Tässä selvityksessä on kuvattu kampuksen tarvetta toisen asteen koulutuksen, kansainvälisen koulutuksen sekä elinkeinoelämän ja työllisyyden tarpeisiin. Nykyisten lukioden laajennusmahdollisuudet selvitettiin. Jos oppimiskampus toteutuu Jokiniemeen niin on myös perusteltua tarkastella Helsingin Gymnasiumin mahdollista sijoittumista oppimiskampukselle.

Väestön kasvun ja lukiokoulutuksen tarpeen mukaan koulutukseen tarvitaan vielä n. 700 opiskelupaikan verran lisää paikkoja. Vaihtoehtoisina sijoituspaikkoina on tarkasteltu Kivistön, Aviapoliksen ja Hakunilan alueita.

Toisen asteen koulutusikäisten väestön osan kasvu tulevaisuudessa vuoteen 2030 mennessä painottuu Myyrmäkeen +278, Tikkurilaan +230, Hakunilaan +198, Kivistöön +194 ja Aviapolikseen +72. Tikkurilaan sijoittuva oppimiskampus on perusteltu kasvun näkökulmasta sekä hyvien liikenneyhteyksin johdosta. Lukion 300 opiskelijapaikan lisäys on tarpeellinen väestön kasvun johdosta sekä IB Diploma Programmen aloituspaikkojen lisäämiseksi, joka on edellytys IB Career Related Programmen kokonaisuuden toteuttamiseksi.

Lukiokoulutukseen tarvitaan lisää opiskelijapaikkoja oppimiskampuksen toteuttamisen jälkeenkin. Olemassa olevien lukiorakennusten laajentaminen ei ole mahdollista. Koulutuspoliittisesti lukioyksikköjen tulee olla riittävän suuria, jotta voidaan taata laaja opetustarjonta sekä tehokas ja taloudellinen toiminta. Lukiokoulutuksen saavutettavuuden lukion tulee sijaita hyvien joukkoliikenneyhteyksien päässä.

Aviapoliksen alue tulee kasvamaan tulevaisuudessa huomattavasti, jolloin lukiokoulutuksen sijoittaminen alueen ydinkeskustaan ja aseman ja ratikan välittömään läheisyyteen takaa lukion saavutettavuuden parhaiten. Alueen laaja ja monipuolinen työpaikka-alue takaa joustavan yhteistyön työelämän kanssa. Koulutuspoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti Aviapolikseen olisi mahdollista muodostaa lukiokoulutukseen ja ilmailuun liittyvä kampus.